

Pinksteren 31 mei 2020 – online viering

muziek. gez 672: Kom laat ons deze dag (melodie van Bach)

welkom en inleiding (Kirsten)

Ieder die deze dienst meebeleeft, van harte welkom.

Vanaf morgen zullen sommige maatregelen om coronabesmettingen te voorkomen, worden versoepeld, Maar de belangrijkste maatregel zal nog een hele tijd blijven: we zullen nog lang afstand tot elkaar moeten houden.

Vandaag, Pinksteren, roept de vraag op hoe de stem van de Geest ook hoorbaar blijft in deze vreemde tijden van de intelligente lockdown. Voor sommigen helpt het juist als stemmen om hen heen verstommen, zodat ze de stille stem in hun hart kunnen horen. Anderen horen de taal van de Geest juist doorklinken in de nabijheid van andere mensen.

In deze dienst willen we daarom iets van de veelkleurigheid van de Geest laten horen en zien. Welke talen spreekt de Geest, welke taal versta jij? De taal van de kunst komt langs, van poëzie, van muziek, van het gebed en van symbolen. Voor anderen is de Geest juist te herkennen aan haar vruchten.

In de kerk staan vele prachtige bloemen. De contactleden hebben deze week de nieuwste Passant opgehaald uit de kerk en tegelijk bloemen uit eigen tuin meegenomen.

Zo zijn we toch een beetje samen als gemeente.

De dienst is liturgisch gezien ook opgebouwd als een boeket bloemen: de verschillende onderdelen vormen samen een fleurig geheel.

votum en groet (Kirsten)

In het licht van de Eeuwige,
komen we hier samen
om ons te koesteren in Gods licht,
om onze richting te laten bepalen door Gods licht,
om met elkaar te vieren dat we geroepen zijn om te leven in Gods licht.
God schenkt ons zijn vrede
en daarvan delen wij uit aan elkaar

gebed met gezang 697: 1 en 3 met refrein Kom Schepper Geest
(gezongen/gesproken op muziek)

De taal van de Geest en de taal van kunst (korte inleiding) (Kirsten)

Vorig jaar was ik in het museum Kröller-Müller.

Onder de leiding van een gids konden we alle hoogtepunten van het museum bewonderen. Eén daarvan bleef me bij.

We stonden voor één van de vijf zonnebloem-schilderijen van Vincent van Gogh.

Deze had dode zonnebloemen.

De gids vertelde dat dit schilderij altijd boven het bed van mevrouw Kröller-Müller had gehangen, de oprichtster van het museum.

Ik vroeg me af waarom je een schilderij met dode zonnebloemen boven je bed zou hangen. Is dat niet heel deprimerend?

Waarom wil iemand elke avond in bed stappen terwijl je naar dode zonnebloemen kijkt?

Misschien zit het 'm in iets anders.

Kunst laat immers niet alleen de schoonheid der dingen, maar ook de harde werkelijkheid zien.

En het bijzondere is: juist in het tonen van de dingen zoals ze zijn, kan iets troostends zitten. Als juist dat wat moeilijk is, pijnlijk, verdrietig of angstig aandacht krijgt.

Gezien wordt.

Beleefd wordt.

Het geeft ruimte wanneer alles wat er is, er ook mag zijn.

En wat daarbij komt: kunst laat, door dingen te tonen zoals ze zijn, ook zien hoe het zou kúnnen zijn.

Zo biedt kunst uitzicht op een ander bestaan, een betere wereld.

Kunst geeft troost, biedt hoop door haar onomwondenheid, door tastbaar en voelbaar te maken wat is.

Gods Geest wordt ook wel de Trooster genoemd.

Dat heeft hiermee te maken.

De troost van de Geest is de motor van onze verbeelding.

Je kunt je een andere wereld, een beter bestaan voorstellen.

De Geest zet je op het spoor van het leven zoals God dat bedoeld heeft.

De Geest zet in beweging, inspireert mensen te werken aan een goede schepping.

Kunst kan daarbij helpen: het kan het mogelijke tonen dat achter het werkelijke schuilt.

Dat kan in eerste instantie ontmaskerend en schokkend zijn, maar gaandeweg kan dat ook troostend, hoopgevend en inspirerend zijn.

Dode zonnebloemen weerspiegelen de rauwheid van het bestaan, de eindigheid ervan. Daarmee roepen ze tegelijk het besef op van de groei en bloei die daaraan vooraf gaan.

Op het moment dat je je eigen eindigheid onder ogen ziet, beleef je het heden intenser en bewuster.

We horen zodadelijk over Jacob en zijn gevecht aan de rivier de Jabbok.

De naam van de rivier zegt het al: Jacob wordt door elkaar geschud, zijn identiteit gaat op zijn kop.

Een lange nacht lang vecht hij daar met God, een engel, Gods Geest, zijn broer – zeg het maar.

Hij vecht met dat wat er in hem is, maar wat voor hem nog in het donker verhuuld was.

Hij moet het onder ogen zien wil hij verder kunnen.

Het moet er eerst mogen zijn, wil er nieuwe ruimte ontstaan, wil hij de rivier kunnen oversteken, de zon opnieuw zien opgaan en zelfs een zegen en een nieuwe naam ontvangen. Gods Geest helpt aan het licht te brengen wat is, waar de pijn zit, zodat er zicht ontstaat op een nieuwe werkelijkheid.

Een nieuwe Jacob wordt geboren, hij krijgt een nieuwe naam.

Maar zijn mankheid blijft hem er altijd aan herinneren wat hij daarvoor heeft moeten overwinnen.

In beeld een aforisme van Okke Jager:

De Geest is de verbinding tussen wat is en wat nog komt.

Genesis 32: 23-32 (Iris)

23. Het was nog nacht toen Jakob opstond en de Jabbok overstak op een doorwaadbare plaats, samen met zijn beide vrouwen, zijn twee bijvrouwen en zijn elf kinderen. 24. Nadat hij hen over de rivier had geholpen, bracht hij ook al zijn bezittingen naar de overkant. 25. Maar zelf bleef hij achter, helemaal alleen, en er worstelde iemand met hem totdat de dag aanbrak. 26. Toen de ander zag dat hij het niet van hem kon winnen, raakte hij Jakobs heup aan, en daardoor raakte Jakobs heup tijdens die worsteling ontwricht. 27. Toen zei de ander: 'Laat mij gaan, het wordt al dag.' Maar Jakob zei: 'Ik laat u niet gaan tenzij u mij zegent.' 28. De ander vroeg: 'Hoe luidt je naam?' 'Jakob,' antwoordde hij. 29. Daarop zei hij: 'Voortaan zal je naam niet Jakob zijn maar Israël, want je hebt met God en mensen gestreden en je hebt gewonnen.' 30. Jakob vroeg: 'Zeg me toch hoe u heet.' Maar hij kreeg ten antwoord: 'Waarom vraag je naar mijn naam?' Toen zegende die ander hem daar. 31. Jakob noemde die plaats Peniël, 'want,' zei hij, 'ik heb oog in oog gestaan met God en ben toch in leven gebleven.' 32. Zodra hij bij Peniël was overgestoken, zag hij de zon opkomen. Jakob liep mank.

gevecht van Jacob met de engel (Kirsten)

Ik houd van die eenzame strijd,
bidden met lege handen
om de sfeer van een ontmoeting te scheppen
die alleen God tot stand kan brengen;;
hij zal daar zijn, als een wond;
de Liefde heeft geen andere taal.

uit: Christian de Chergé: Lettre à un ami fraternel

Pinksterverhaal uit Handelingen 2

Paul, in het Twents: 1. Toen de dag van het Pinksterfeest aanbrak waren ze allen bij elkaar. 2. Plotseling klonk er uit de hemel een geluid als van een hevige windvlaag, dat het huis waar ze zich bevonden geheel vulde. 3. Er verschenen aan hen een soort vlammen, die zich als vuurtongen verspreidden en zich op ieder van hen neerzetten, 4. en allen werden vervuld van de heilige Geest en begonnen op luide toon te spreken in vreemde talen, zoals hun door de Geest werd ingegeven.

Ids in het Fries: 14. Daarop trad Petrus naar voren, samen met de elf andere apostelen, verhief zijn stem en sprak de menigte toe: 'U, Joden en inwoners van Jeruzalem, luister naar mijn woorden en neem ze ter harte. (...) Jezus uit Nazaret is door God tot u gezonden, hetgeen gebleken is uit de grote daden en de wonderen en tekenen die God, zoals u bekend is, door zijn toedoen onder u heeft verricht. 23. Deze Jezus, die overeenkomstig Gods bedoeling en voorkennis is uitgeleverd, hebt u door heidenen laten kruisigen en doden. 24. God heeft hem echter tot leven gewekt en de last van de dood van hem afgenomen, want de dood kon zijn macht over hem niet behouden. 25. David zegt immers over hem: "Steeds houd ik de Heer voor ogen, hij is aan mijn zijde, ik wankel niet. 26. Daarom verheugt zich mijn hart en jubelt mijn tong van blijdschap. (...) 28. U hebt mij de weg naar het leven getoond, uw nabijheid zal mij vervullen met vreugde."

muziek

Kleine overweging

De apostelen zitten bij elkaar. Plotseling klonk er uit de hemel een geluid....

Eén ding wordt duidelijk uit de beginzinnen van het Pinksterevangelie: De Geest overkomt mensen. Die valt niet te regelen of te sturen of te controleren. En dat niet alleen, de Geest is ook niet te vangen in concrete beschrijvingen. We moeten het doen met beeldtaal: tongen van vuur en wind die deuren opent.

Waar bespeuren wij de Geest? Overkomt die ons ook? En verstaan we die taal? Is het een taal van voelen of van inzicht, is het in je eentje te ervaren of alleen waar mensen samen zijn? Is het waar we de taal van anderen ineens verstaan, of wanneer je ervaart dat je ineens dezelfde taal spreekt?

Sommigen zien de werkzaamheid van de Geest bijv in wat mensen raakt en verbindt en verdiept. Zij zien de kracht van de Geest waar mensen voor iets warm lopen, enthousiast worden. Letterlijk betekent enthousiast zijn 'vervuld zijn van God', εὐθεος.

Die wonderlijke ervaring dat de kou zo verdwijnt, je hart weer gaat branden en het uitgedoofde kooltje van je ziel weer wordt aangeblazen en gaat gloeien.

Vuur dat je gaande houdt en stukje bij beetje omvormt.

Anderen ervaren de kracht van de Geest daar waar mensen met elkaar delen en voor elkaar opkomen. Samen onder ogen zien wat moeilijk is en pijn doet. Daar waar aandacht is voor verwarring en wanhoop. Daar groeit verbondenheid, daar vonkt het soms en springt de vonk over.

Iemand vertelde dat de Geest voor haar het overstijgende is, een weten dat op komt borrelen zonder dat je wist dat je het wist. Je leven dat ineens een opening biedt zonder dat je er de hand in had. Iemand die op het juiste moment op je weg komt. Een boek dat je zomaar pakt, waar treffende antwoorden in staan voor vragen waar je net mee worstelde.

Ik ervaar de kracht van de Geest waar mensen in alle openheid en eerlijkheid naar elkaar durven luisteren en vertellen. Waar begrip het wint van vooroordelen en aannames.

De Geest doet ook aan bewustwording, aan voortschrijdend inzicht, en grotere fijngevoeligheid.

Je wordt er meer mens van.

Je wordt er samen meer mens van.

Galaten 5: 22 en 23a. (Iris)

Maar de vrucht van de Geest is liefde, vreugde en vrede geduld, vriendelijkheid en goedheid, geloof, zachtmoedigheid en zelfbeheersing.

gebed met zeven kaarsen door Paul, Iris doet de kaarsen

Eeuwige, vergeef ons als wij liefdeloos zijn, vervul ons met liefde
vergeef ons als wij verbitterd en vreugdeloos zijn, vervul ons met vreugde
vergeef ons als er oorlog in ons woedt, vervul ons met vrede
vergeef ons als wij ongeduldig zijn, vervul ons met geduld en volharding
vergeef ons als wreedheid in ons de overhand krijgt of dreigt te krijgen, vervul ons met goedertierenheid

vergeef ons ons ongeloof in een goede wereld, vervul ons met geloof in een wereld waarin elk zijn naam in vrede draagt

vergeef ons als egoïsme ons in zijn greep krijgt en vervul ons met verwondering over ons bestaan

Eeuwige, OV zingen we in onszelf mee/in ons hart

gespeeld Onze Vader (van binnen of hardop kun je het meezingen)

bestemming bloemen: 7 bossen bloemen zijn naar verschillende gemeenteleden gebracht. Collecte is voor de Stichting Humanitaire hulp Syrië.

Rek.nr: NL 50 INGB 0003 6979 24 tnv Diaconie Remonstrantse Gemeente Twente

zegen

Wij zijn hier samen in verbondenheid met elkaar en met de wereld waarin wij
leven,
in vertrouwen op God die ons op weg stuurt met zijn naam:
Ga maar, en Ik zal met je gaan.

De vrede van de Levende,
de liefde van Christus
en de kracht van Gods geest
zij met u allen.